

IZVESTAJ IZ REGIONA: Milosevicevo sudjenje zapalilo Srbe

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Sudjenje Milosevicu iznova potpiruje etnicku mrznju u Srbiji.

Pocetak haskog sudjenja Slobodanu Milosevicu izazvao je novi talas ekstremnog nacionalizma u Srbiji: govor mrznje ponovo je prisutan u medijima, dok se istaknutim liberalima preti smrću.

Ovaj najnoviji izliv predstavlja razocarenje za umerene snage, ciji su se predstavnici nadali da ce Milosevicevi istupi pred tribunalom za ratne zlocine ohrabriti Srbe da se odreknu drevnih etnickih neprijateljstava, naraslih u vreme njegove vladavine Jugoslavijom. Cini se da haski procesi za sada imaju sasvim suprotno dejstvo.

I pored televizijskog prenosa sudjenja, kao i niza javnih diskusija o samom slucaju, Borka Pavicevic je, kao direktor Centra za kulturnu dekontaminaciju - nevladine organizacije za borbu protiv srpskog nacionalizma - izlozena brojnim anonimnim telefonskim pozivima u kojima joj se preti "likvidacijom" ukoliko ne prestane da "laje".

Cini se da su ti pozivi izazvani opaskama Paviceviceve izrecenim u studiju Radio Televizije Srbije (RTS), u pauzi sudjenja, kada je ona podrzala medjunarodnu zajednicu i krivicno gonjenje ratnih zlocinaca.

Napadi na Borku Pavicevic odrazavaju raspolozenje onih ljudi koji smatraju da je samo sudjenje "anti-srpsko" i u pravnom smislu manjkavo. Miloseviceva propaganda sirila je takve stavove godinama, da bi oni koji ga podrzavaju sada jos vise zauzeli takvo, radikalno stanoviste.

Novi vid ekstremnog nacionalizma naisao je na plodno tlo i kod velikog broja politicara, novinara, pripadnika starog rezima, pa i kod snaga bliskih Vojislavu Kostunici kao Milosevicevom nasledniku. U isto vreme, skoro svi mediji - cak i oni objektivniji - takodje zastupaju slicne stavove.

Glavni protivnik ove, radikalne struje, jeste srpska vlada, na cijem se celu nalazi Zoran Djindjic, koji je ujedno i glavni Kostunicin takmac na srpskoj politickoj sceni. Djindjiceva administracija saradnju sa Hagom podstice iz sasvim prakticnih razloga, buduci da je svesna cinjenice da je tom saradnjom uslovljena celokupna inostrana pomoc Srbiji.

Vladi podrsku pruzaju pripadnici organizacija za zastitu ljudskih prava, koji - premda su im pozicije sve slabije - upozoravaju na potrebu da se ljudi distanciraju od ratnih zlocina, prouce dokaze koji se iznose pred sudom i otkriju istinu o onome sta se zaista na Balkanu desavalo tokom sukoba.

Pobornici ovakvih uverenja bi u buducnosti mogli postati jos ugrozeniji. Kao i Pavicevicevoj, i clanovima Helsinskog odbora za zastitu ljudskih prava upucivane su telefonske pretnje. Direktor Odbora Sonji Biserko je jos u decembru - nakon sto je izjavila da se Ratko Mladic, koji je osumnjicen za ratne zlocine u Bosni, nalazi u Beogradu - danima preceno na najrazlicitije nacine. "Do Nove godine, sve vase glave [tj. glave svih clanova Helsinskog odbora] bice tamo gde pripadaju, u plasticnim vrecama", pisalo je u jednoj poruci.

Nakon sto je policija stupila u akciju prisluskivanja telefona u prostorijama Odbora, pozivi su prestali. Ali se sa napadima nastavilo. Sonji Biserko upucen je niz poziva za nastupe u televizijskim emisijama, u kojima je potom bila izlozena javnoj poruzi zbog svoje podrške tribunalu. I direktor Centra za humanitarno pravo,

Natasa Kandic, u medijima biva docekivana na slican nacin. Bas kao i Veran Matic, glavni urednik RTV B92, stanice na cijim se programima nalaze i emisije koje ljude u Srbiji pozivaju da se suoce sa vlastitom prosloscu.

Uporedo sa svim tim, nastupio je i veoma snazan talas antisemitizma, koji je umnogome povezan sa pokretom Obraz i Studentskim udruzenjem Sveti Justin Filosof, osnovanim na Filoloskom fakultetu u Beogradu. Panel-diskusije ovih organizacija posecuju i visokodostojnici Srpske Pravoslavne Crkve (SPC), koji se prave da na njima ne cuju izlive antisemitskih osecanja.

Sam antisemitizam je pak na povrsinu isplivao pre oko godinu dana. Jevrejske zgrade u Beogradu tada su bile premazane kukastim krstovima i natpisima poput "Jevreji, mars iz Srbije", "Smrt cionizmu" i "Zaustavite rasno mesanje".

U intervjuu datom IWPR, Vladimir Ilic, profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu, izjavio je: "Kao koheziorna sila, antisemitizam u Srbiji obuhvata sirok spektar konzervativnih snaga, ukljucujuci simpatizere Milosevica, ekstremne desnicare, delove crkve i pripadnike onih grupacija koje nastoje da rehabilituju klasicne fasiste i antisemite iz vremena Drugog Svetskog rata, kakvi su Nikolaj Velimirovic i Dimitrije Ljotic."

Vladika Velimirovic je, u svoje vreme, pevao hvalospeve Hitleru. Njegove se knjige, uporedo sa ostalom antisemitskom literaturom, danas objavljuju uprkos anti-diskriminativnim zakonima.

Zanimljivo je i to da je jedan od beogradskih okruzni javnih tuzilaca odbacio krivicnu tuzbu koju je protiv lokalnih izdavaca "Protokola sionskih mudraca" podigao Savez jevrejskih opstina Jugoslavije. Advokat Nebojsa Samardzic izjavio je za IWPR da je takva odluka "zabrinjavajuca, jer vlasti ne smatraju da je ta knjiga opasna po drustvo".

Slobodoumniji deo javnosti nezadovoljan je i ponovljenim izdanjem knjige "Sto najznamenitijih Srba", objavljenim prosle godine. U njemu se pojavljuje i ime Milana Nedica, predsednika srpske vlade u vreme nemacke okupacije, kada je Srbija bila proglasena za prvu "Judean frei" (od Jevreja ociscenu) zemlju u Evropi.

Uspon ekstremnog nacionalizma nije ogranicen na stare radikalne grupacije. Jezik kakav je bio zastitni znak Miloseviceve epohe sada ponovo prihvataju izvesni politicari i neki mediji. Potpredsednik srpske vlade, Velimir Ilic, nedavno je optuzio vladu da ne radi kako treba, buduci da u njoj ima i ne-srpskih ministara. "Jedan ministar je Hrvat, dok je gradonacelnik Beograda u braku sa Muslimankom", rekao je on. Takodje je dodao kako je umoran od liberala poput Sonje Biserko i Natase Kandic, "koje rade protiv Srbije".

Sve to duboko zabrinjava umereno orijentisanu javnost, pogotovo iz perspektive cinjenice da pobrojani zapaljivi izlivi retko nailaze na reakcije iz same vlade. Mnogi se plase da ce ovakav trend, ukoliko se nastavi, ne samo pojacati anti-hasko raspolozenje, nego i dovesti do nasilja nad liberalnim disidentima.

Milanka Saponja-Hadzic je dopisnik IWPR iz Beograda.

Focus: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/izvestaj-iz-regiona-milosevicevo-sudjenje>